

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Závěť a její náležitosti

Pojem závěť není v českém právním řádu definován. Lze jej charakterizovat jako pořízení o svém majetku pro případ smrti. Jde tedy o typický právní úkon mortis causa, kdy následky právního úkonu nastupují ve vztahu k jednajícimu až v okamžiku jeho smrti. Účelem závěti je realizace práva zůstavitele jako vlastníka podle své vůle disponovat svým majetkem pro případ své smrti, tedy stanovení osob, které mají být jeho dědici.

Pojem závěť není v českém právním řádu definován. Lze jej charakterizovat jako pořízení o svém majetku pro případ smrti. Jde tedy o typický právní úkon mortis causa, kdy následky právního úkonu nastupují ve vztahu k jednajícimu až v okamžiku jeho smrti. Účelem závěti je realizace práva zůstavitele jako vlastníka podle své vůle disponovat svým majetkem pro případ své smrti, tedy stanovení osob, které mají být jeho dědici. Je nutno upozornit na institut tzv. neopomenutelných dědiců, kterým je pořizovací volnost zůstavitele omezena. (§ 479 občanského zákoníku: Nezletilým potomkům se musí dostat aspoň tolik, kolik činí jejich dědický podíl ze zákona, a zletilým potomkům aspoň tolik, kolik činí jedna polovina jejich dědického podílu ze zákona. Pokud závěť tomu odporuje, je v této části neplatná, nedošlo-li k vydědění uvedených potomků)

Zůstavitel musí učinit závěť osobně a nemůže k tomu zmocnit svého zástupce. Toto se samozřejmě nevztahuje na pořízení závěti alografní (písemná závěť, která není psána vlastní rukou) či závěti ve formě notářského zápisu, kde jde pouze o formu právního úkonu.

Při zkoumání pravosti závěti jako právního úkonu se především sleduje, zda splňuje obecné náležitosti právního úkonu. Zůstavitel musí být v okamžiku sepisování závěti plně způsobilý k právním úkonům. Současná právní úprava však poskytuje možnost sepsat závěť i nezletilé osobě starší 15 let, která však může sepsat závěť pouze formou notářského zápisu. Pokud závěť pořídí osoba s omezenou způsobilostí k právním úkonům, je třeba takovou závěť posoudit v závislosti na obsahu a rozsahu omezení, které je obsaženo v soudním rozhodnutí soudu o omezení způsobilosti. Současná právní úprava připouští pouze jedinou formu závěti a to písemnou. Rozeznáváme písemnou závěť holografní, alografní a závěť ve formě notářského zápisu. Nejběžnější formou závěti je závěť holografní, která je charakteristická tím, že celý text je psán vlastní rukou pořizovatele. Pořizovatel je povinen uvést přesné datum, které se vztahuje ke dni podpisu závěti, a to vlastní rukou. Další náležitostí holografní závěti je vlastnoruční podpis zůstavitele. Podpis zůstavitele závěť prostorově uzavírá, z čehož vyplývá, že vše co následuje po podpisu je neplatné.

Závěť alografní je závětí, která není psána vlastní rukou zůstavitele, ale je psána pomocí mechanických prostředků či jiných osob. Závěť, která není napsána vlastní rukou zůstavitele, musí být však jeho vlastní rukou podepsána a zůstavitel musí před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevít, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Svědci se musí na závěť podepsat. Je nedostačující pokud by svědci učinili potvrzení o sepsání závěti na samostatné listině. Podpisy svědků jsou vyžadovány přímo na závěti a to buď podtextem závěti či na zadní straně závěti. Zvláštní forma alografní závěti je používána pro osoby, které nemohou číst nebo psát. (§ 476c občanského zákoníku: Zůstavitel, který nemůže číst nebo psát, projeví svoji poslední vůli před třemi současně přítomnými svědky v listině, která musí být přečtena a přítomnými svědky podepsána. Přitom musí před nimi potvrdit, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Pisatelem a předčítatelem může být i

svědek; pisatel však nesmí být zároveň předčitatelem. V listině musí být uvedeno, že zůstavitel nemůže číst nebo psát, kdo listinu napsal a kdo nahlas přečetl a jakým způsobem zůstavitel potvrdil, že listina obsahuje jeho pravou vůli. Listinu musí svědci podepsat.)

Hlavním cílem závěti je stanovení dědice. Dědic by měl být zůstavitelem vymezen takovým způsobem, aby byl dostatečně identifikovatelný. Nejčastější je uvedení jména a příjmení či identifikace dědice pomocí vymezení příbuzenského stavu k pořizovateli závěti. Zůstavitel je oprávněn pro případ, že by dědic na prvním místě dědictví z jakéhokoli důvodu nenabyl, ustanovit i náhradního dědice. Samozřejmě není vyloučeno, aby zůstavitel určil v závěti více dědiců, případně i vymezil jejich podíly.

Případné stanovení jakýchkoli podmínek zůstavitelem v závěti je právně nepřípustné, platnost závěti tímto není dotčena, ale k těmto podmínkám se nepřihlíží. Za podmínku se nepovažuje příkaz k započtení na dědický podíl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)